

Mehmet Özgür AVCI

**MİRASIN
MAHKEME KARARIYLA
PAYLAŞILMASI**

ÖNSÖZ

“Mirasın Mahkeme Kararıyla Paylaşılması” isimli bu çalışmanın temelini, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalında hazırlanmış olan ve Prof. Dr. Serap Helvacı, Prof. Dr. O. Gökhan Antalya, Prof. Dr. M. Kamil Yıldırım, Prof. Dr. M. Tufan Öğüz ve Prof. Dr. B. İlkey Engin’den oluşan jüri tarafından 22.09.2011 tarihinde oyçokluğu ile kabul edilen doktora tezi oluşturmaktadır. Değerli jüri üyelerinin görüşleri doğrultusunda ve tezin savunulmasından sonraki dönemde gerçekleşen mevzuat değişiklikleri -özellikle 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu- çerçevesinde gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Bilim adına çıkılan yolculukta asistanı olabilme gururuna erişerek, kendisiyle birlikte çalışabilme fırsatını yakaladığım muhterem hocam Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a; kişiliği ve karakteriyle her daim bana örnek olan ve bir anne şefkatini benden hiçbir zaman esirgemeyen tez danışmanım sevgili hocam Prof. Dr. Serap Helvacı’ya; asistanlığa başladığım günden beri desteğini hep yanımda hissettiğim ve konuya ilişkin fikirleri ile yoluma ışık tutan değerli hocam Prof. Dr. O. Gökhan Antalya’ya en içten şükranlarımı sunuyorum.

Tezin yazımı sırasında değerli zamanını ayırarak, birlikte çalışabilme imkanını bana tanıyan saygın bilimadamı Prof. Dr. M. Kamil Yıldırım’a; jüride yer almayı kabul ederek, konuya ilişkin ortaya koydukları görüşleri ile bilimsel destek sağlayan sayın hocalarım Prof. Dr. M. Tufaz Öğüz’e ve Prof. Dr. B. İlkey Engin’e teşekkürü bir borç biliyorum.

Çalışmanın Medeni Usul Hukuku ile ilgili bölümlerini okumak suretiyle katkı veren sevgili dostum Dr. Evren Kılıçoğlu'na ve akademik hayatın ilk günlerinden bu yana insanlığıyla ve dostluğuyla her zaman yanımda olan sevgili kardeşim Yard. Doç. Dr. A. Selçuk Özgenç'e bu vesileyle tekrar sevgilerimi sunuyorum.

Akademik yaşamın zorluklarına benimle birlikte katlanarak, verdiği destek ve gösterdiği sabır için sevgili eşim Av. H. Aslı Eker Avcı'ya ne kadar teşekkür etsem azdır. Kısa bir süre önce dünyaya gelen ve hayatın anlamını bizlere gösteren canım oğlum E. Kerem Avcı iyi ki varsın ...

Son olarak, kitabın basımını özenle gerçekleştiren başta Erol Öz olmak üzere, tüm On İki Levha Yayıncılık çalışanlarına teşekkür ederim.

Ümraniye, Aralık 2014
Dr. Mehmet Özgür AVCI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR	XVII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm Genel Olarak Paylaşma

§ 1. MİRAS ORTAKLIĞI.....	3
I. Kavram	3
II. Ortaklığın Oluşması	4
A. Ortaklığın Oluşması İçin Aranılan Şartlar	4
1. Ölümün gerçekleşmesi	4
2. Birden fazla mirasçının bulunması.....	6
a. Genel olarak	6
b. Mirastan yoksunluğun etkisi	8
c. Mirastan çıkarmanın etkisi	10
d. Mirastan feragatin etkisi.....	11
e. Hükmi reddin etkisi	12
3. Ortaklığın konusunun bulunması	13
a. Kavram	13
b. Hukuki niteliği	14
c. Terekede aktiflerin bulunmamasının ortaklığın oluşmasına engel olmaması.....	15

B. Oluşma Anı.....	17
III. Hukuki Niteliği	17
IV. Özellikleri.....	19
A. Kanundan Doğması.....	19
B. Geçici Nitelikte Olması	20
C. Tüzel Kişiliğinin Bulunmaması.....	21
§ 2. PAYLAŞMA KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	22
I. Kavram	22
II. Hukuki Niteliği	24
A. Terekedeki Aktiflerin Paylaşılmasında	24
B. Terekedeki Pasiflerin Paylaşılmasında	25
§ 3. PAYLAŞMAYA HAKİM OLAN İLKELER	26
I. Mirasbırakanın Paylaştırma İradesine Uyulması İlkesi.....	26
A. Mirasbırakanın Paylaşma Kuralları Koyması.....	26
B. Mirasbırakanın Terekeyi Bizzat Paylaştırması	28
II. Mirasçılarının Serbest Paylaşma İlkesi	30
A. Genel Olarak	30
B. Sınırlanması	32
1. Mirasbırakanın paylaşma kuralı koyması	32
2. Vasiyeti yerine getirme görevlisi atanması.....	33
a. Mirasbırakanın paylaşma kuralı koymaması halinde	34
b. Mirasbırakanın paylaşma kuralı koyması halinde ..	37
III. Mirasçılarının Eşitliği İlkesi	38
IV. Zayıf Durumda Olan Mirasçılarının Korunması İlkesi.....	41
V. Aynen Paylaşma İlkesi	44
VI. Alacaklıların Korunması İlkesi	45
§ 4. PAYLAŞMA ÇEŞİTLERİ	48
I. Gerçekleşme Şekli Bakımından	48
A. Mirasbırakanın Paylaştırması.....	48
B. Mirasçılarının Paylaşması	49

1. Elden paylaşma	49
2. Yazılı paylaşma sözleşmesi	50
C. Mahkeme Kararıyla Paylaşma	51
II. Kapsam Bakımından	53
A. Tam Paylaşma	53
B. Kısmi Paylaşma	54
1. Genel olarak.....	54
2. Çeşitleri	54
a. Objektif kısmi paylaşma	54
b. Subjektif kısmi paylaşma	58
c. Karma kısmi paylaşma.....	61
III. Paylaşmanın Şekli Bakımından	62
A. Aynen Paylaşma	62
B. Satış Suretiyle Bedelin Paylaşılması	65
C. Karma Paylaşma.....	67

İkinci Bölüm Paylaşma Davası

§ 5. PAYLAŞMA DAVASININ KANUNDAKİ YERİ, HUKUKİ NİTELİĞİ, YETKİLİ VE GÖREVLİ MAHKEME.	69
I. Kanundaki Yeri.....	69
II. Hukuki Niteliği	70
A. Genel Olarak	70
B. Çift Taraflı Dava	73
1. Genel olarak.....	73
2. Sonuçları	75
III. Yetkili ve Görevli Mahkeme.....	76
§ 6. PAYLAŞMA DAVASINDA TALEBİN İÇERİĞİ	78
I. Genel Olarak.....	78
II. Paylaşmanın Kapsamının Belirlenmesi.....	80

A. Genel Olarak	80
B. Terekenin Tespiti	83
1. Genel olarak.....	83
a. Aktifin belirlenmesi.....	84
b. Pasifin belirlenmesi	84
2. Terekenin Özgülenme Değerinin Belirlenmesi.....	85
III. Mirasçılarının Miras Paylarının Belirlenmesi.....	88
IV. Paylaşmanın Şekli.....	90
V. Payların Oluşturulması	92
VI. Payların Özgülenmesi.....	104
§ 7. PAYLAŞMA DAVASININ ŞARTLARI	108
I. Miras Ortaklığının Sona Ermemiş Olması	108
II. Tüm Mirasçılarının Belli Olması	110
A. Mirası Ret Süresinin Geçmesi	110
B. Resmi Defter Tutmada Mirasçılarının Beyanda Bulunmaya Çağrılması	111
III. Paylaşmanın Ertelenmesini Gerektiren Sebeplerin Bulunmaması	112
A. Paylaşma Zamanı	112
B. Erteleme Sebepleri	114
1. Mirasçılarının anlaşmasıyla erteleme	114
2. Mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufuyla erteleme	116
3. Kanun gereği erteleme	118
a. Mirasçılar arasında bir ceninin bulunması	118
b. Resmi tasfiye	119
4. Hakim kararıyla erteleme	120
a. Paylaşmanın derhal yapılmasının malın veya terekenin değerini önemli ölçüde azaltması	120
b. Tarımsal işletmenin özgülenmesinde ortaya çıkan sebepler.....	122

5. Mirasçılardan birinin tereke borcunun ödenmesini veya güvenceye bağlanmasını talep etmiş olması	122
§ 8. BENZER DAVALARLA İLİŞKİSİ	124
I. Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davası.....	126
II. Sınır Anlaşmazlıkları ve Yüzölçümü Davası	127
III. Paylaşma Konusu Değer Üzerinde Mülkiyet Davası.....	128
IV. Miras Sebebiyle İstihkak Davası	128
A. Davanın Ortak Mirasçılar Arasında Açılması	129
1. Paylaşmanın gerçekleşmesinden önce	129
2. Paylaşmanın gerçekleşmesinden sonra	130
B. Davanın Üçüncü Kişilere Karşı Açılması	131
V. Denkleştirme Davası.....	138
VI. Tenkis Davası.....	139
§ 9. PAYLAŞMA DAVASININ TARAFLARI VE PAYLAŞMA KARARININ SONUÇLARI.....	140
I. Taraflar.....	140
A. Davacılar	140
1. Mirasçılar	140
a. Genel olarak.....	140
b. Eş.....	143
c. Devlet.....	143
d. Kayyım	143
e. Davacı olup olamayacağı tartışmalı olan kişiler ...	144
aa. Mirasçılardan birinin alacaklısı veya icra memuru	144
bb. Miras payını devralan kişi.....	147
cc. Vasiyeti yerine getirme görevlisi.....	148
dd. Terekeyi yönetmekle görevlendirilen kişi ve miras ortaklığı temsilcisi.....	149
B. Davalılar	150
II. Paylaşma Kararının Sonuçları	153
A. Paylaşma Kararının Etkileri.....	153

1. Kurucu etkisi.....	153
2. Aynı etkisi	154
B. Yargılama Masrafları.....	155
C. Paylaşma Sonrası Sorumluluk İlişkileri	156
1. Mirasçıların birbirine karşı sorumluluğu	156
a. Zapttan ve ayıptan sorumluluk.....	158
b. Alacağın varlığından ve borçlunun ödeme gücünden sorumluluk	160
c. Zamanaşımı.....	163
2. Mirasçıların üçüncü kişilere karşı sorumluluğu	164
a. Müteselsil sorumluluk	164
aa. Genel olarak.....	164
bb. Sorumluluğu sona erdiren haller	166
aaa. Beş yıllık sürenin geçmesi	166
bbb. Borcun bölünmesine veya nakline alacaklı tarafından rıza gösterilmesi	168
b. Mirasçılara rücu	170
§ 10. PAYLAŞMA DAVASINDA ÖZELLİK TAŞIYAN DURUMLAR.....	172
I. Değerinde Önemli Azalma Olmadan Bölünemeyen Mal	172
A. Genel Olarak	172
B. Özgüleme.....	173
1. Tereke malı	173
2. Değerinde önemli azalma olma	175
3. Mirasçılardan birinin talebi	176
C. Satış	177
II. Eşlerin Birlikte Yaşadıkları Konutun ve Ev Eşyasının Sağ Kalan Eşe Özgülenmesi.....	179
A. Genel Olarak	179
B. Mal Rejimi Hükümleriyle İlişkisi	183
C. Kavram	185
1. Eşlerin birlikte yaşadıkları konut	185
2. Ev eşyası	189

D. Talebin Hukuki Niteliği	190
E. Özgülemenin Şartları	192
1. Birlikte yaşanan konutun ve ev eşyasının mülkiyetinin mirasbırakana ait olması.....	192
2. Sağ kalan eşin eski yaşamını devam ettirmesinin sağlanması.....	193
3. Sağ kalan eşin talebi	194
a. Talebin konusu	195
aa. Birlikte yaşanan konut üzerindeki talep.....	195
aaa. Mülkiyet hakkı.....	195
bbb.Haklı sebeplerin bulunması halinde mülkiyet yerine intifa veya oturma hakkı	196
bb. Ev eşyası üzerindeki talep.....	197
b. Talebin muhatabı	198
c. Talebin süresi	199
4. Kanundan doğan sınırlamaların bulunmaması.....	200
a. Mirasbırakanın altsoyunun mirasbırakanla aynı meslek ve sanatı icra etmesi sebebiyle getirilen sınırlama	200
b. Tarımsal taşınmazlara ilişkin sınırlama	202
III. Özellikleri Olan Eşya.....	203
A. Bütünlük Oluşturan Eşya, Aile Belgeleri İle Özel Anı Değeri Olan Eşya	203
1. Genel olarak.....	203
2. Bütünlük oluşturan eşya.....	204
3. Aile belgeleri ile özel anı değeri olan eşya	205
4. Mirasçılarının anlaşamaması halinde hakim tarafından verilecek karar	206
a. Genel olarak.....	206
b. Bütünlük oluşturan eşya.....	207
c. Aile belgeleri ile özel anı değeri olan eşya	209
B. Mirasbırakanın Mirasçılardaki Alacakları.....	213
C. Rehnedilmiş Tereke Malı.....	216
D. Taşınmazlar	217

E. Tarımsal İşletmeler*	220
1. Genel olarak	220
2. Düzenlemenin hukuki niteliği	222
3. Özgülemenin objektif şartları	224
a. Tarımsal işletmenin bulunması	224
b. Tarımsal işletmenin ekonomik bütünlüğe sahip olması	226
c. Tarımsal işletmenin yeterli tarımsal varlığa sahip olması	228
4. Özgülemenin subjektif şartları	231
a. Mirasçı olmak	231
b. Özgüleme talebinde bulunmak	232
c. İşletmeye ehil olmak	234
aa. Genel olarak	234
bb. Birden fazla mirasçının özgüleme talebinde bulunması	236
5. Yan sınai işletmenin özgülenmesi	239
a. Genel olarak	239
b. Şartları	240
aa. Yan sınai işletmenin sıkı şekilde tarımsal işletmeye bağlı olması	240
bb. Tarımsal işletme yanında yan sınai işletmenin de özgülenmesinin talep edilmesi	240
cc. Ehil olma	241
6. Aile malları ortaklığının kurulması	241
IV. Kat Mülkiyetine Çevirme Yoluyla Paylaşma	244
SONUÇ	249
KAYNAKLAR	259
TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANIMI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN	267